

Reuerēdissimi p̄ris z prestātissimi doctoz doctoris dñi Leo-
nelli de Chieregatis Ep̄i Tragurien̄. Sanctissimi dñi nostri
Pape Refrendarij sermo in publicatiōe cōfederatiōis inite-
inter Sanctissimuz dñm n̄rm Dominū Innocentiū Papam
octauū z illustrissimū dominū Venetoz habitus Rome in
ecclesia sancti Petri die secūda Februarij. m. cccc. lxxxvii.

Vetus est z probata sanctorū patrū sententia Clementissime
pōtifer i beato Petro eterne vite clauigero terreni simul z ce-
lestis impij iura tibi a dño fuisse cōmissa. Et bñtudiez tuā nō
solum quā spūalem: verū etiā quā temporalez appellāt orbis
terraz gubernatiōz suscepisse. Hancq; sententiaz velut ortho-
doxam Celeberrimus ille Romanus pōtifer quartus: quem
pater patrie sede: z quod nō minoris facio instituto: ac moribz
refers solidissimis tam veteris: q̄ noui testamēti documentis
vt erat doctissimus clarissime cōprobauit. Quāuis enim ma-
gistratus: z regimia mundi i multos distinda et distributa con-
sistant iure tamē tam naturali: q̄ diuino vt p̄stantissim⁹ hui⁹
sanctē sedis Cardinalis Johānes Donachi grauis auctor eru-
ditissime docet ad vnū vicariū Jesu Christi Romanū z sum-
mū vniuersalis ecclesie pontificem necessario reducuntur.
Audiuisti itaq; diuinaz illam vocem ap̄loz principis Petri
ad beatū Clementem p̄decessorem tuū: z sicut erat tibi dictaz
putasti vt qui omnibus p̄ees: omnū cōmodo studeas: ac sa-
luti: qui singuloz onus ac sollicitudinem portas. Secutusq; sa-
luberrimū Platonis p̄ceptū: oēs cogitatiōes. oēs actiōes
tuas ad utilitatez tranquillitatezq; dominici gregis tibi crediti
sedulo cōfers vt eā cōmodoz tuoz oblitus felicissime tuearis
Vesto nuper necessario bello pacem z bis qui longe: z bis qui
prope tota plaudente Italia dedisti. Quā ut firmā: stabileq;
ac omnibus insidiis carentem redderes: ad xp̄ianos p̄cipes
z potentatus inuicem tibi velut membra inter se capiti ardiori
federis vinculo cōiungendos animū prudentissime adiecisti:
Quod christiāe reipublice: defensiōi: p̄speritati: z p̄pagatiōi:

cui semper vigili mente prospicis plurimū cōducere iudicasti
Verum vt cogitate firmitatis iactō fundamento facilius spe
ratū religiose amplitudinis edificium consumares: vt reliquit
laudatissimo inuitarentur exemplo: oblatum se tibi in primis
Illustrissimuz principem senatūq; Venetum religione: fide:
auctoritate: potentia: z propensa in hanc apostolicā sedem de
uotione inter ceteros facessat inuidia christiani orbis presides
conspicuū alacri z prompto studio cōplexus es: complexūq;
paterna charitate strictissima tibi cōfederatione conglutinasti.
Sunt nōnulli pater beatissime nō minus humanarū q; diuina
narum rerū imperiti misitantes nō decere Romanuz pontifi
cem velut omniū patrem pastoremq; cōmunē particulari euz
aliquo principe federe vniri: Quorū hoc loco in scidam nō in
tempestiue refellendam duxi. Tu quidam vt modo dicebant
ad generalem cōfederationem reipublice causa ineunda; hanc
velut illius fundamentum sanxisse comprobaris. Nihil omi
nus specialia quoq; federa cū principibus christianis Roma
nis pōtificibus pro sua suozūq; pace securitate z tuitiōe licita
consueta: decoraq; semper fuisse semperq; fore inumeris testi
moniis cōfirmatur. Iactent licet illi in euangelicis z apostoli
cis litteris exemplum nō inueniri petatum aliquid a regibus
terre pro ecclesia contra inimicos ecclesie fuisse. Diuus tamē
Augustinus cōmodissime ipsis proculdubio respōdet eo tpe
propheticū illud impleri. Quare fremuerūt gentes: z populi
meditati sunt inania. Astiterunt reges terre z principes cōue
nerunt in vnum aduersus dominū z aduersus christum eius.
Hunc vero quod in eodem psalmo legitur impleri. Et nunc
reges intelligite erudimini qui iudicatis terram. Aliudq; tūc
temporis fuisse: z aliud nunc esse: z oia suis cōuenire tēpor: b;
in illius regis moribus: qui appellabatur Nabugodonosor:
utrumq; tempus fuisse prefiguratum. Legant nichilo minus
isti scioli apostolicas adiones. z inuenient diuinum apostoluz
Paulum cum quidam iudeorum se iuramento obstrinxissent:
non cōmesturos panem nisi eum interfecissent: petisse milites

a pretore: quorum presidio ab iniuria indeorum seruaretur illesus
non sue voluptati sed communi omnium utilitati vidurus. Legat
Quintum Cartaginense concilium: et scient ecclesiam iustum
ab imperatoribus vniuersis auxilium postulare et illis defen-
sionibus aduersus potentias diuitum vti debere. Legant pon-
tificias sanctiones et discant Jobanem octauum predecessorem
suum consultissime statuisse ad ministratores secularium dig-
nitatum qui ab ecclesia requisiti sub eius protectione positos con-
tra impugnantes opem ferre noluerint usque ad condignam sa-
tisfactionem omni communione fore priuatos. Nisi hoc licet
ecclesie diuus Gregorius pontifex et doctor sanctissimus Be-
nadium patricium et Exarchum africe contra inimicos eccle-
sie non animaret: Sed quia licet complures Romani pontifi-
ces vite sanctimonia diuinarum humanarumque rerum scientia
preediti ad pacem ecclesie constituendam conseruandamque al-
quos reges aut principes seu populos speciali sibi beniuolen-
tie federe deuinxerunt ut Jo. vii. Aripertum Longobardo-
rum regem: qui et alpes cotias beato Petro deuotissime co-
donauit. Gregorius secundus Neapolitanos contra ducem
Beneuentanum. Gregorius tertius Carolum Francie prin-
cipem Pipini patrem cuius auctoritate et hortatu Luitpra-
ndus Longobardorum rex pacem vrbi et ecclesie reddidit. Za-
charias eundem Luitprandum contra Trasimundum duce-
m Spoletinum. Que amicitia non solum Romanis: sed et Ita-
licis necennatibus mirum in modum profuit. Possem et Stephani
pape secundi cum Pipino Francorum rege coniunctionem com-
memorare: Que contra Astulfum Longobardorum regem
Romane ecclesie: et Italie plurimum extitit salutaris. Possem
et Stephani. iii. Adriani primi. Leonis itez. iii. cum excellentis-
simo Francorum rege: et Romanorum patricio ac demum a deo coro-
nato impatore Carolo arctissimum charitatis vinculum in medi-
um proferre quo Romana ecclesia et desiderij Longobardorum regis ini-
dias ac vexationes enasit: et ad meritam amplitudinem mirifice cre-
uit. posset et Stephani. iiii. cum Ludouico impatore Caroli filio:

Sed deficeret me profecto dies si singulos pgerem recensere
Nō esset tamē ptereundū nisi me cui studio breuitas urgeret
quantas aplice sedis turbas sedauerit magnus ille Otto Ro
manorum imperator Leoni. viii. z Joanni. xiii. fanens. Non
esset item silendū q̄. opportune ex tyrannoz faucib⁹ Roma
nam ecclesiam eripuerit Ottonis terci⁹ Romanoz impatoris
cum Gregorio quito affinitas z benivolentia singularis. Nec
quanto adiuumento fuerit Gothifredus cu⁹ uxore Matbilde
potentissima femina Alexandro secūdo cōtra Ladoluz Par
mensē aplice sedis inuasorem. Eademq̄ Matbildis z Ro
bertus Guiscardus Apulie dux Gregorio septimo contra
Heinricū terciū olim imperatorem. z Sibertū Rauennatem
in apostaticuz profanatum. Sed posterioz quoq̄ temporum
exempla visum est: in hac etiam angustia nō reticere. Magno
quippe presidio fuit Pascali. ii. Rogeri⁹ Sicilie comes: qui
milite ac pecunia ipsum adeo iuuit: ut pestifero tandem Sis
berti Schismati finis imponeret: Inuerūt z ipsum princeps
Baietanus: z Richardus Aquilanus egregii copiarū duces
quoz opera pulsis Tyrānis oppida ecclesie occupar̄ conātib⁹
optatam pacem ipse cōposuit. Pretereo q̄ ardentē Alexā
dri terci⁹ causam contra Federicū primū imperatores tutate
sunt federate gallie cisalpine ciuitates: que z urbem Alexā
am i bonozē eiusdem pontificis condiderunt. Omitto quātis
auxiliis Innocentij. iiii. legato apud parmā p̄esto fuerit tra
Federicum secundū i cōcilio Lugdunensi imperio legitime
depositū Sileo quātuz victorie Apostolici legati sub Alexā
dro quarto ex Ecelino tyrāno parte cōtulerit. Ad recentiora
enim propero. Pleni sunt annales q̄. tempestiue z Māfredi
regni Sicilie occupatoris impetus represserit et tyrannos a
cernicibus ecclesie reiecerit. Carolus prouit̄e et Andegauie
comes ab Urbano quarto primū: deinde a Clemēte itez. iiii.
in auxiliuz accitus. Referta est om̄is illorum tpm historia fm
etatam varietatem multis opportunisq̄ Italice pacis causa
connexionibus ysam esse Romanam ecclesiam. Habuit sub

Benedicto. xii. denudatos Luchinū vicecomitem Joannem
archiep̄m eius fr̄ez Mediolani. Mastinū, scalā Verone z vi
cētie. Philippinū Lonzagam Mantuez. Rbegij. Ubertinū
Larrariū. Patavij domios. Habuit sub Clemente. vi. eosdez
vicecomites. Habuit sub Innocentio item sexto Philippinū
Lonzagam. Lanem. Veronensem: et Nicolaum Estensem
quoz ope parva victoria servata est in fide ecclesie. Bononia
Egidius Cardinalis Hispanus: cuius recens memoria i bene
dictionibus est sub Urbano quinto Italie iterū legatus Lu
donice Lonzage. Francisci Larrarij. Nicolai Estensis fede
re fretus superatis hostibus: z exadis tyrānis rem ecclesie flo
rentissimam reddidit. Horum vestigia secuti deinceps Mar
tinus. vi. Eugeni⁹. iiii. Nicolaus. v. Calixtus terti⁹. Pius. ii.
Paulus octavi⁹ secundus z Sixtus. iiii. non sine federatorum
presidio: z Italiam pacem quoad licuit iet p̄imonium beati
Petri cōservaverūt. His rot tantisq; exemplis motus pater
sande sapientissime animadvertisti Venetorum principatum
Romano p̄dicatui pluribus rationib⁹ q̄ aptissime cōvenit
quod illi presidens electione ponebatur: Justitia: cōsilio: z le
gibus utatur. In religioe christiana z ortū ceperit: z incremen
tuz: pacis artibus nō minus q̄ bellicis sit audus. Ex celitib⁹
Marco gloriatur patrono: qui discipulus z interpres Petri
quoad audierat ipsum referentem rogatus Rome a fratrib⁹
evangelicū ab eodez Petro postea probatū cōscripsit. Anim
advertisti inquam Venetozū princepez maximo difficilimis
temporibus ecclesie Romane vsui fuisse: siue contra barbaros
ob religionem tutandam: propagandamue: paritissimis classi
bus vt sub Calixto secundo. Clemente. iiii. Innocentio item
tertio ac Clemente. vi. pluribusq; aliis p̄dicibus: siue inter
latinos ob apostolici throni dignitatem conservandam augen
damue: z ecclesie ditionem pacificandam maximis opibus in
strudissimis exercitibus: devotissimisq; favoribus Ipsi enim
vt ita dixerim i parietes loquuntur quid egerint Veneti i con
silianda pace ingenti cū ecclesie bonore inter Alexandru. iiii.

a quo innumeris privilegiis sunt decorati et Federicū primū
eiusdem pōnificis persecutores. Notum est q̄ acerrime tutati
sunt partes Gregorij. viii. cōtra Federicū secundū Romane
eceleſie rebellem. Nō ignotum quibus officiis Innocentius
ſextus ſive eius legatus Egidium Cardinalem vnacū reliq̄s
ſociis i recuperandis eccleſie ciuitatibus fuerint proſecuti. Nō
opus eſt referri nouiſſima quo ſtudio: quibus opibus: quibus
auxiliis Eugenij. iiii. Pauli ſecundi et Sixti. iiii. federa ſunt
venerati. Verito igitur vos ſe tibi offerentes vt reliquos ves
luti cortina cortinam traheres ad vniuerſalem cōfederacionē
conſtituendam ſanctiſſimo tibi federe cōiunxiſti. Ex quo cum
uberrimos pacis: et tranquillitatis quam omni ingenio ſtabilire
conari fructos prouenturos omnes: qui recte ſentiunt: certissi
me ſperent: nō minori propterea gaudio perfundunt inuentes
hanc ſanctiſſimā tuam cum vnetis vnionem: quam i illis ille
et timoratus Simeon: quē i euangelio ſolemnitatis hodiernae
celebratū audiuiſmus: Exultauit videns diuinam humanāq̄
naturaz in vnā cbristi cōueniſſe pſonam: vt ſecundū Pauli
ad coloffenſes verba: ſive que i celis ſive que i terris ſunt pa
cificaret. Ideoq̄ ſicut ille deū benedixit: et ait Hunc dimittis
ſeruū tuū domine ſecundūz verbum tuū in pace: quia viderūt
oculi mei ſalutare tuū. Sic nos tibi imortales gratias agentes
ſempiternasq̄ laudes tuas predicantes opram⁹: vt poſt hanc
temporaneaz: quam nobis paraſti: et roboraſti pacem per eaz
eternū illud ſalutare videre illoq̄ frui valeamus. Quid eſt
benedictum in ſeculorum ſecula. Amen.